

การสื่อสาร ระหว่างวัฒนธรรม ของชาวไทยเชื้อสายมลายู และชาวมาเลเซีย เชื้อสายไทย

อ้อมใจ วงษ์มณฑา

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีความรุนแรงจนส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และได้กระจายเป็นวงกว้างสู่ประเทศ แม้จะมีงานเขียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จำนวนมาก แต่ก็มีเพียงน้อยชิ้นที่เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการเชิงศาสตร์ การวิจัยนี้มุ่งหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรม ประกอบกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและพื้นที่ชายแดนตอนเหนือของประเทศมาเลเซียเป็นพื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำทับซ้อนกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และเส้นแบ่งเขตประเทศ นั่นคือมีประชาชนชาวไทยเชื้อสายมลายูจำนวนมากในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ขณะเดียวกันก็มีประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ลักษณะความหลากหลายดังกล่าวเป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องการค้นหาคำตอบที่ครอบคลุมพฤติกรรมการสื่อสารในสองบริบทพร้อมๆ กัน การศึกษาโดย

นำข้อมูลจากสองพื้นที่มาเปรียบเทียบกันจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสื่อสารได้กว้างขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการสร้างทฤษฎีที่มีความหนักแน่นมากกว่าการศึกษาเพียงพื้นที่เดียว

คอลัมน์พิเศษ “ย้อยวิทยานิพนธ์” ฉบับนี้ จะศึกษาและทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทยในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย และชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นผลงานของนายพิรุณ ोरพันธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน พ.ศ. 2551

จากบันทึกประวัติศาสตร์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัตตานีกับสยามที่มักจะอยู่บนแก่นของความขัดแย้งตั้งแต่สมัยที่ปัตตานียังไม่ถูกผนวกกรรมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย จนถึงปัจจุบันเรื่องราวความขัดแย้งใน

ประวัติศาสตร์ยังคงย้อนกลับมาให้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ให้ภาพว่าฝ่ายหนึ่งเป็นผู้กดขี่ข่มเหง ขณะที่ฝ่ายหนึ่งต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของตน แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะเห็นได้ว่า นอกจากจะไม่พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแล้ว ในทางตรงกันข้ามเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่มักแสดงภาพความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการหยิบใช้ประวัติศาสตร์ในลักษณะที่แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่ในประเทศไทย ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้เพื่อรองรับความชอบธรรมในการอ้างสิทธิเหนือดินแดน และรองรับความขัดแย้งและความรุนแรงที่มีต่อกันของทั้งฝ่ายชาวไทยเชื้อสายมลายูและฝ่ายราชการไทย โดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของทางฝ่ายปัตตานีมักมองว่าปัตตานีและชาวมลายูตกอยู่ในฐานะผู้ถูกรุกราน ขณะที่มองอีกฝ่ายว่าเป็นผู้รุกราน เหตุผลแห่งการไม่ลงรอยถูกนำมาทำความเข้าใจ ศึกษา และสร้างความยอมรับให้เกิดขึ้นระหว่างชนทั้งสองกลุ่ม ทำให้ประวัติศาสตร์ไม่ถูกใช้เพื่อรองรับความรุนแรงหรือความบาดหมางที่มีต่อกัน แต่มักถูกใช้เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ความสามัคคีปรองดองระหว่างกัน

สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เหมือนกันคือชนสองกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทของประเทศเหมือนกัน ทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบกลุ่มนิยม ส่วนที่แตกต่างกันคือวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มถูกนำไปใช้แตกต่างกัน วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขของเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย แต่วัฒนธรรมของ

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้ในการสร้างความยอมรับระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชนกลุ่มอื่นๆ ในมาเลเซีย

สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เหมือนกันคือทั้งชนสองกลุ่มไม่ต้องการให้ชนกลุ่มอื่นเรียกขานตนเองโดยใช้ชื่อชาติพันธุ์ของชนกลุ่มอื่น อาทิชาวไทยเชื้อสายมลายูไม่ต้องการถูกเรียกว่าเป็นคนชาติพันธุ์ไทย ขณะเดียวกันชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ไม่ต้องการถูกเรียกขานว่าเป็นคนมลายู นอกจากนี้เอกลักษณ์ของความเป็นชาติพันธุ์มีความเป็นพลวัตตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การสื่อสารที่แตกต่างออกไป ประเด็นที่แตกต่างกันคือในประเทศไทยชาวไทยเชื้อสายมลายูทุกคนถูกระบุชี้ให้เป็นคนไทยที่มีทั้งสัญชาติไทยและเชื้อชาติไทย แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทุกคนแม้จะถูกระบุชี้ว่าเป็นชาวมาเลเซียแต่ก็สามารถระบุชี้ตนเองว่ามีเชื้อชาติไทยหรือเชื้อชาติสยามได้ทั้งในกรณีที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อีกทั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ทางสังคมที่เหมือนกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่น ความเป็นคนก้นตัน ความเป็นคนชนบท ความเป็นบุมีปุตรา

ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีพฤติกรรมการสื่อสาร ที่พยายามปรับตัวเข้าหากันในเชิงรักษา สายสัมพันธ์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกลับแสดงการปรับตัวเข้าหากัน ในเชิงเพิ่มความสัมพันธ์อันดีให้มากยิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา ชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกมองในแง่ลบเป็นส่วนใหญ่ อาทิ การถูกมองว่าเป็นแขก เป็นพวกแบ่งแยกดินแดน หรือแนวร่วมก่อความไม่สงบ ขณะที่ภาพลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะถูกมองในด้านลบว่าเป็นกลุ่มชนที่กินหมู (ในสายตาของชาวมุสลิมถือว่าเป็นสัตว์ที่สกปรก) ชอบดื่มเหล้า แต่ก็ยังมีภาพลักษณ์ในด้านบวกค่อนข้างมาก เช่น เป็นคนขยันทำมาหากินเป็นคนมีศาสนา ไว้ใจได้ เป็นคนดี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านไวยากรณ์ และเป็นบุมีบุตรหรือคนพื้นที่ดั้งเดิม

พฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายู ได้แก่ หลักลีขึงการสื่อสารและเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอื่น การดำรงระยะห่าง การยืนยันทนในความแตกต่างของตน หนีจากการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของกลุ่มอื่น การแสดงความไม่พอใจ การโจมตีอีกฝ่ายด้วยกำลัง/วาจา การเบียดเบียนสนทนา การพูดที่เล่นที่จริง แสดงการปกป้องกลุ่มตนเองอย่างเป็นนัย แสดงการปกป้องความเชื่อของกลุ่มตนเองอย่างเป็นนัย หลักลีขึงการสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน การอธิบายให้เหตุผล

การสื่อสารอย่างจริงจัง การแสดงความเป็นมิตร การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมและศาสนาของกลุ่มอื่น การให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ การพึ่งพาอาศัยกัน การให้ความสนทนากับกลุ่มอื่น การกล่าวโจมตีอย่างเป็นนัย การอธิบายให้เข้าใจและลงโทษหากมีการละเมิด การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง การยอมรับและสนับสนุนความคิดเห็นของอีกฝ่าย การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของกลุ่มอื่น การตอบรับการช่วยเหลือ การเข้าไปอยู่ในพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มอื่น การใช้เอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่นเพื่อปิดบังเอกลักษณ์ของตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของกลุ่มอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอื่นโดยละเมิดข้อกฎหมายของกลุ่มตน การยอมรับกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มตน การยอมรับกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางศาสนาของกลุ่มตน การเชื่อเชิญกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของกลุ่ม การยืนยันทนแกมบังคับกลุ่มอื่นให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มตน

พฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ได้แก่ การดำรงเอกลักษณ์

ของตนเฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตน การนิ่งเฉยหรือเก็บจำ ความรู้สึก การดำรงระยะห่าง การแสดงเอกลักษณ์ ของชนกลุ่มจนให้ชนกลุ่มอื่นเห็น การยืนยันใน เอกลักษณ์ของตนเอง การโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วย วาจาหรือกำลัง การสร้างมุมมองเชิงบวก การยืนยัน เอกลักษณ์ของตนโดยไม่ได้แสดงออกอย่างชัดเจน การเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน การทำให้เรื่องของความแตกต่างเป็นเรื่องที่สื่อสาร กันได้ การแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ ชนกลุ่มอื่นยอมรับ การแสดงความให้เกียรติกัน การแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การอธิบายและ ให้เหตุผลประกอบ การแสดงออกว่ามีความเข้าใจ ชนกลุ่มอื่น การใช้วิธีการเรียกร้องทางอ้อม การให้ ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่น การใช้จุดเด่นทาง เอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่น การแสดงการยอมรับไม่ตรีจิตจากชนกลุ่มอื่น การเป็น ส่วนหนึ่งของสังคมของชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็ อารงเอกลักษณ์ของตนไว้ การเผชิญหน้า การโจมตี อย่างเป็นนัย การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง การปกปิด เอกลักษณ์ของตน การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ของชนกลุ่มอื่น การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของ ชนกลุ่มอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนก ลุ่มอื่น การใช้เอกลักษณ์ของตนโดยใช้เอกลักษณ์ ของชนกลุ่มอื่น การเชื่อเชื่อยชนกลุ่มอื่นแบบที่เล่นที จริงให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มจน การยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ทางสังคมของชนกลุ่มตน การเชื่อเชื่อยกลุ่มอื่นเข้า

เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มจน การแสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตนจนชนกลุ่มอื่นยอมรับ และผสมกลมกลืนด้วย การชักจูงชนกลุ่มอื่นเข้ามา เป็นชนกลุ่มตน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารมีวิธี การสื่อสารในลักษณะที่ไม่แสดงออกให้เห็นอย่าง ชัดเจน และแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีพฤติกรรมการสื่อสารที่ พยายามปรับตัวเข้าหากันในเชิงรักษาสายสัมพันธ์ ภายใต้อาณัติการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ แต่ชาว มาเลเซียเชื้อสายไทยกลับแสดงการปรับตัวเข้าหา กันในเชิงเพิ่มความสัมพันธ์อันดีให้มากขึ้น พฤติกรรม การแยกตัวออกจากกันของชนทั้งสองกลุ่มพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงการแยกตัวออกจาก ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อต้องมีการติดต่อ สื่อสารในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมเท่านั้น

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีคุณค่าเป็นอย่างมากใน การแก้ไขปัญหาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย สิ่งที ควรเกิดขึ้นในสังคมไทยคือการส่งเสริมให้มีการเผย แพร่ความรู้ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทย เชื้อสายมลายูให้มากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจและ ความยอมรับร่วมเรียนรู้ที่จะใช้ประวัติศาสตร์ความ ชัดแย้งเป็นบทเรียนในการสร้างความสามัคคี ระหว่างกัน มีการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมของคนใน พื้นที่และเน้นย้ำเอกลักษณ์ให้เสมือนอุดมการณ์ที่ สามารถทำให้ชนทุกกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่มีความรู้สึก ร่วมกันว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน ■

เอกสารอ้างอิง

พิรุณท ฮอร์พันธ์. (2551). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดน ภาคใต้ของประเทศไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย. ปรชัญญาดุษฎีบัณฑิต วิทยานิพนธ์ สาขาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เชิญร่วมบริจาค

สมทบกองทุน 50 ปี ม.อ. เพื่อเพื่อนมนุษย์

เพื่อช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ศิษย์เก่าและ/หรือครอบครัวที่ประสบภัยหรือเจ็บป่วยหนัก
สนับสนุนงานวิจัยที่สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการสู่เป้าหมายการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งเอเชีย
สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมทางวิชาการและสำนักงานสมาคมศิษย์เก่า
เพื่อบริการและเผยแพร่ผลงานเด่นของมหาวิทยาลัยสู่ระดับนานาชาติ

ผู้มีจิตศรัทธาสามารถร่วมสมทบทุนกองทุน ได้ที่
ชื่อบัญชี กองทุนเพื่อเพื่อนมนุษย์-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
เลขที่บัญชี 641-015719-9

ธนาคารกรุงไทย สาขาปทุมวัน (ม.อ.หาดใหญ่)
เลขที่บัญชี 879-021235-5

ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
เลขที่บัญชี 565-463406-5

ส่งเอกสารการโอนเงินและที่อยู่
สำหรับจัดส่งใบเสร็จหรือของที่ระลึก

074-282206

alumnipsu@gmail.com

alumnipsu

alumnipsu

ผู้ประสานงาน : คุณจิตรเสน วัฒนวิทย์

074-282209

088-7534529